

Fiksusti kouluun -hanke (osana Fiksusti kouluun -ohjelmaa)

Toimintavuosi 2022

Traficom/LO-hanke

**FIKSUSTI
KOULUUN**

Fiksusti kouluun -ohjelman tavoitteet

- 1: Yhä useampi koululainen kulkee koulumatkansa aktiivisesti ja kestävästi ja yhä harvempi henkilöautolla
- 2: Pääkoulureitit ovat turvallisesti käveltäviä ja pyöräiltäviä jokaiseen kouluun
- 3: Kunnilla ja kouluilla on asiantuntijakanava, joka tukee koulumatkaliikkumisen edistämistä
- 4: Kävelyn ja pyöräilyn tutkimustieto lisää ymmärrystä koulumatkaliikkumisen nykytilasta, hyödyistä ja ilmiöistä

Traficomien rahoittamassa Fiksusti kouluun -hankkeessa toteutettiin vuonna 2022 ensisijaisesti **tavoitteisiin 1-3** kuuluvia toimenpiteitä. **Tavoitteen 2 päävastuu oli Pyöräilykuntien verkostolla** ja tavoitteen 4 päävastuu Likesillä/Jamkillä, jonka työtä rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ohjelman viestintävastuu oli Liikkuvalla koululla, mutta **viestinnän sisällöistä ja asiantuntemuksesta (tavoite 3)** vastasivat ohjelmaa toteuttavat tahot vastuualueidensa mukaisesti.

Fiksusti kouluun -hankkeen keskeinen sisältö

- aktiivisia ja kestäviä koulumatkoja edistävän **poikkihallinnollisen työskentelyn vahvistaminen** kunnissa
- koulumatkojen **liikenneolosuhteiden kartoitus ja kehittäminen** yhdessä kuntien kanssa
- tiedollinen ohjaus: asiantuntijuus, tiedon jakaminen ja viestintä
- toteuttaja: Pyöräilykuntien verkosto (Sanna Ojajärvi, Tuija Mikkonen, Matti Hirvonen)

Poikkihallinnollisen työn vahvistaminen kunnissa

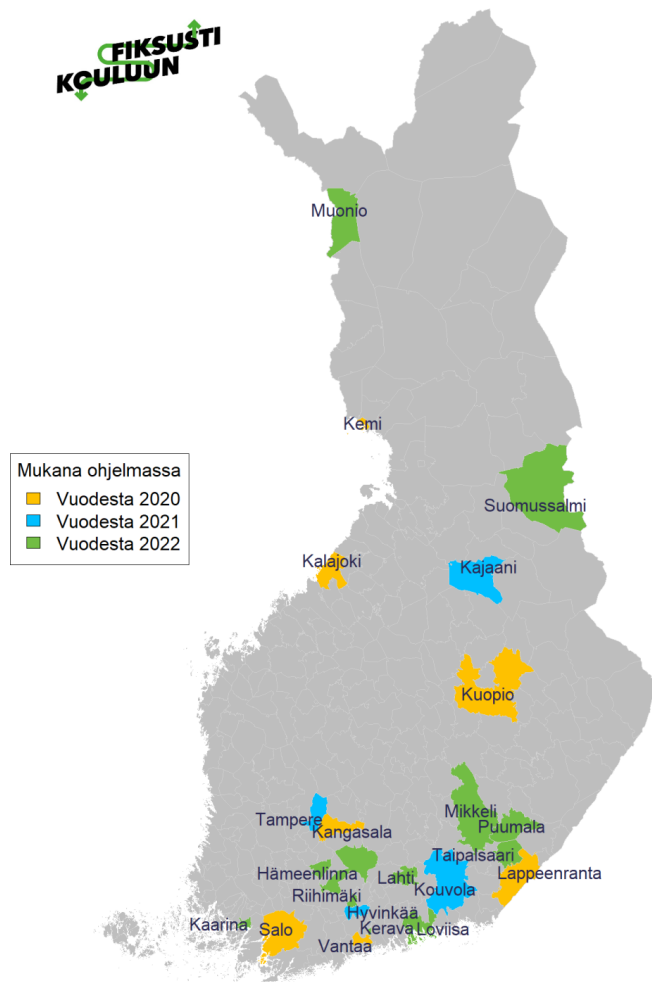
Fiksusti kouluun -haku käynnistyi helmikuussa 2022. keskeinen hakukriteeri (ks. [hakuilmoitus](#)), oli poikkihallinnollisen Fiksusti kouluun -tiimin nimeäminen; tällä varmistettiin, että kuntien kanssa saadaan heti käynnistettyä poikkihallinnollinen työskentely aktiivisten ja kestävien koulumatkojen lisäämiseksi. Koulumatkoihin vaikuttaviksi tahoiksi tunnistettiin

- Tieverkosta ja talvikunnossapidosta vastaavat (esim. kaupunki-/liikennesuunnittelu)
- Koulun piha-alueen (tontti, pyöräpysäköinti) suunnittelusta ja ylläpidosta vastaavat (esim. tekninen toimi/tilapalvelut)
- Koulutoimesta vastaava (esim. perusopetuspäällikkö)
- Koulupäivän aikaisesta liikunnasta vastaava (esim. liikuntatoimi)
- Kunnan tai alueellisen liikenneturvallisuustyöryhmän tai Viisaan/kestävän liikkumisen ryhmän jäsen/edustaja
- Koulukuljetuksen suunnittelusta vastaava
- Kouluterveydenhuollon suunnittelusta vastaava
- Luottamushenkilö (esim. kaupunkiympäristölautakunnan edustaja)

Uusia kuntia mukaan Fiksusti kouluun -toimintaan

Haku uusille kunnille toteutettiin helmikuussa 2022

- **11 kuntaa** haki mukaan
- työskentely käynnistettiin **kahdeksan kunnan*** poikkihallinnollisten Fiksusti kouluun -tiimien kanssa huhtikuussa 2022
 - *Hämeenlinna, Kaarina, Kerava, Loviisa, Mikkeli, Muonio, Riihimäki, Taipalsaari
- Vuonna 2020 käynnistyneessä Fiksusti kouluun -ohjelmassa on nyt mukana 19 kuntaa ja n. 50 koulua eri kokoisista kunnista eri puolilta Suomea

Liikenneolosuhteiden kartoitus ja kehittäminen

- asiantuntijaohjaus (aloituspalaveri ja perehdytys Maptionnaire-kartoitustyökaluun)
- itsenäinen työskentely kunnissa ja kouluilla. Olosuhdekartoituksen toteutti kunnan poikkihallinnollinen tiimi, jossa olivat mukana
 - o liikennesuunnittelija
 - o Koulun tontista ja piha-alueen kunnossapidosta vastaava
 - o kartoitettavan koulun edustaja
- Olosuhteiden yhteistoiminnallinen kehittäminen (kartoitusten ja kyselyjen yhteenvetopalaveri ja jatkotoimenpiteiden suunnittelu)
- ”vanhojen” Fiksusti kouluun -ohjelman kuntien tukeminen: seurantapalaverit, avoimet [verkostotapaamiset](#) ja kuntalähtöinen asiantuntijaohjaus.

Tavoitteiden toteutuminen: poikkihallinnollisen, koulumatkojen turvallisuuteen keskittyvän yhteistyön tukeminen

- kunnista kootut poikkihallinnolliset Fiksusti kouluun -tiimit ovat saattaneet yhteen koulumatkoihin liittyviä tahoja, joiden keskusteluyhteys on aiemmin ollut heikko
- kuntien sisäinen tiedonkulku on laajentunut ja tiivistynyt Fiksusti kouluun -tiimien myötä
- kuntien Fiksusti kouluun -tiimit ovat sitoutuneet työskentelemään yhdessä aktiivisten ja kestävien koulumatkojen edistämiseksi.

Tavoitteiden toteutuminen: koulumatkojen liikenneolosuhteiden kartoitus ja kehittäminen

- kouluilla toteutetut olosuhdekartoitukset ovat tuottaneet systemaattista tietoa koulujen pihojen ja lähikatujen liikennejärjestelyistä ja keskeisistä kehittämiskohteista
- tyypillisimmiksi kehittämiskohteiksi ovat nousseet pyöräpysäköinnin kehittäminen ja saattoliikenteen järjestelyt, jotka kaipaavat kohennusta lähes kaikissa kartoitetuissa kouluissa eri puolilla Suomea
- lisäksi kartoituksissa on toistuvasti kiinnitetty huomiota koulun lähikatujen liikennejärjestelyihin – erityisesti autoliikenteen nopeuksien valvontaa on toivottu.
- yksittäistapauksissa on huomiota kiinnitetty myös koulun piha-alueella kulkevan huoltoliikenteen uudelleenohjaukseen.

ESIMERKKEJÄ KARTOITUKSISTA

Saattoliikennejärjestelyt

Haasteita:

- Saattoliikennettä liikaa
- Saattoliikenne väärissä paikoissa
 - **koulun osoittamaa saattoliikennepaikkaa** ei käytetä vaan oppilaat kuljetetaan mahdollisimman lähelle koulun ovea
 - käytössä mm. **huoltoliikenteen ja henkilökunnan reitit pihalle**

Kuntien Fiksusti kouluun -tiimien kehittämis ehdotuksia:

- Saattoliikennejärjestelyjen muuttaminen
- Saattoliikennepaikan siirtäminen kauemmas koulusta

Kehittämiskohteet: saattoliikenne

Pysäkkipaikan parantaminen palvelemaan myös saattoliikennettä?

Ajon estäminen ja/tai ohjeistaminen oikealle pysäköintialueelle. Jonkin verran ollut kuntosalin käyttäjien autoja parkissa (myös kouluaikana).

Saattoliikenteen vähentäminen/siirtäminen toisaalle.

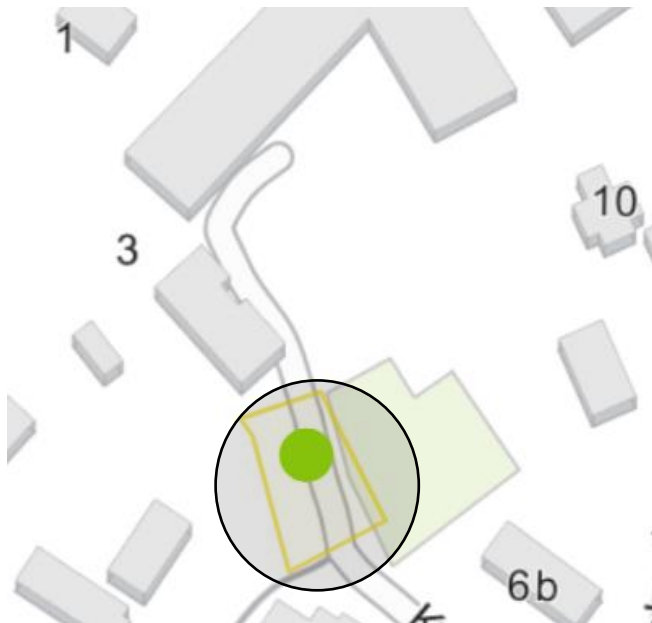
*tiellä vilkas liikenne johtuen päiväkodin, koulun ja eskarin saattoliikenteestä. Lisäksi isoin osa oppilaita kulkee kouluun ja ylittää kadun tässä kohtaa.

Ajon estäminen koulun piha-alueelle. Pienet oppilaat kulkevat tätä väylää pitkin koululle. Eskarilaisten koulukuljetusten ei ole suotavaa ajaa samalla väylällä.

Koulun alueelta/ lähiympäristöstä puuttuu turvallinen saattoliikennepaikka

**FIKSUSTI
KOULUUN**

Kehittämiskohteet

Saattoliikennejärjestelyt: Taksit ja huoltajat tuovat oppilaat samaan paikkaan, tämän kehittäminen.

**FIKSUSTI
KULUUN**

Kehittämiskohteet: saattoliikenne

Saattoliikenne/osan henkilökunnan pysäköinti ei ole koulun tontilla - miten tämä on ratkaistavissa?

Läpiajokielto? Jotkut koulukuljetusreitit ja huoltajat käyttävät tätä koulun takaväylää (henkilökunnan pysäköintialue) läpiajotienä.

Saattoliikennejärjestelyt kauemmas koulusta?
Paikka ei sovellu saattoliikenteelle; koulun ympäristö on ahdas/paljon risteyskohtia.

Saattoliikennealue (koulun määrittelemä ja huoltajien käyttämä)

14

**FIKSUSTI
KULUUN**

Pysäköintijärjestelyt

Haasteita:

- henkilökunnan pysäköintipaikkoja käytetään epävirallisina saattoliikennepaikkoina
- yläkouluissa oppilaiden moottoriajoneuvoliikennettä (mopoja, mopoautoja, mönkijöitä, moottorikelkkoja, traktoreita) myös piha-alueilla
- pyöräpysäköintijärjestelyt eivät ole ajanmukaisia: telineitä ei ole riittävästi eivätkä ne laadultaan täytä nykytarpeita

TIEDON JAKAMINEN JA VIESTINTÄ

Fiksusti kouluun -webinaarit

Fiksusti kouluun -verkostoaamu 7.10.2022

8.15-8.20 Uudistunut FK-tiimi esittäytyy

8.20-8.30 Yhteenvetoa verkostokunnista / Sanna Ojajärvi

8.30-8.50 Kuopion pyöräpysäköintikatselmus / [Hanna Väättäinen \(Kuopion kaupunki\)](#) ja [Jari Harjula \(Jynkänlahden koulu\)](#)

8.50-9.15 Kysymyksiä, vastauksia ja keskustelua

Saattoliikennewebinaari 9.11.2022 [Katso webinaarin tallenne](#)

8.30 Alkusanat, Sanna Ojajärvi, Fiksusti kouluun -ohjelma: Saattoliikennejärjestelyt kouluilla, [katso pdf-esitys](#)

8.40 Sanna Ovaska, Fiksun liikkumisen infokorteilla kohti kestävästi kuljettuja koulumatkoja, [katso pdf-esitys](#)

8.55 Juha Heltimo, Koulukadut/Porvoo, [katso pdf-esitys](#)

9.10 Mari Saarikko, Kangasalan Vatialan koulun liikennejärjestelyt, [katso pdf-esitys](#)

9.25 Kysymyksiä ja keskustelua

9.30 Tilaisuus päättyy

Asiantuntijapuheenvuorot ja esitelmät

- 4.5.2022 Liikkuen läpi elämän -seminaari työpaja *Arkisen liikkumisen lannistus ja kannustus koko elämänkaarella* Tanja Onatsun (Liikkuva aikuinen) ja Anna-Maria Mansikan (Ikiliikkuja-ohjelma) kanssa; Sanna Ojajärvi
- 10.5.2022 Pyöräilyviikon tietoiskuwebinaari Maatullin peruskoulun 1.-7. -luokkalaisille Oskari Kaupinmäen (Helsingin kaupunki) kanssa; ks. [webinaaritallenne](#) Sanna Ojajärvi
- 11.5.2022 Pyörällä kouluun -päivän luento koululaisten pyöräilyn edistämisestä Etelä-Savon ammattiopistossa Mikkelissä; Sanna Ojajärvi
- 14.6.2022 *My journey to school in Finland – ever trip is different*, työryhmäesitys Velocity-konferenssissa Ljubljanassa; Sanna Ojajärvi
- 1.10. [Tulevaisuuden koulumatka - keinoja lisätä ympärivuotista pyöräilyä ja vähentää 0-2 kilometrin mittaisia automatkoja](#) -työryhmäesitys/Pyöräilyyn innostaminen -työryhmä Pyöräiliiton VeloFinland-seminaarissa Oulussa / Sanna Ojajärvi
- 12.10.2022 Liikenne ja maankäyttöpäivät/FCG; pyydetty asiantuntijapuheenvuoro koulumatkaliikkumisen työpajassa; Sanna Ojajärvi

Julkaisut

Artikkeli [Kävelen ja pyörällä kouluun ympäri vuoden – Fiksusti kouluun -ohjelmasta tukea aktiiviseen koulumatkaan](#) (Liikunnan ammattilainen 1/2022)

Mielipidekirjoitus [Kaasujalkaa voidaan rajoittaa koulujen läheisyydessä](#) Helsingin Sanomissa 18.9.2022

[Arkisen liikkumisen lannistus ja kannustus](#) -blogiteksti Ikäinstituutin lästä ja elämästä –blogisarjassa 26.10.2022

[10 askelta aktiivisiin ja kestäviin liikkumistapoihin](#). Huoltaja-aineisto.

fiksustikouluun.fi/

